

godt for øjensygdomme

Kilden ved Holm tilskrives helbredende virkning. Det kan ikke bevises. Bevises kan det imidlertid, at karsen gror godt og er bedst ved juletid!

HOLM: Nordals har en hellig kilde, der skulle have helbredende kraft, hvis man tror på overleveringerne. Det gør alle ikke, men gør man, kan vand fra kilden helbrede blandt andet dårlige øjne og engelsk syge.

Kilden er under alle omstændigheder speciel. Den springer tæt ved det ældre ægtepar Catrine og Kristen Schultz' ejendom på Brønd 7 ved Holm, og det har den gjort siden tidernes morgen.

Catrine Schultz er født på ejendommen, og hun har drukket af kilden som barn.

- Jeg har ingen erindring om, at vi drak af den for sundheden. Der var simpelt hen ikke andet vand dengang. Den leverede både brugsvand og var køleskab. I den blev mælkejungerne kølet ned, og herfra hentede vi vand til husholdningen, og når det var varmt, blev madvarer lagt i en mælkespand og sat ned i vandet. Der blev de holdt kølige.

Karse til jul

Catrine Schulz ved ikke rigtig, hvor meget hun tror på

den helbredende virkning. Trods masser af vand som barn, er hun ikke sluppet gennem barndommen uden sygdomme.

- Men jeg ved, der er noget specielt ved vandet. Vi har karse ved den lille sø, kildevandet løber ned i, og karsen er bedst ved juletid.

Man tror, man hører forskert, men det er rigtig nok, og Kristen Schultz supplerer:

- Karsen er bedst fra november og frem til forsommeren. Nu smider den frø, og så begynder den at gro og er klar igen til efteråret. Kilden er altid frostfri.

Catrine: - Det må være vandets indhold, der gør, at karsen gror så godt. Frø fra den er sået andre steder i landet, hvor der er rindende vand, men ingen steder vil den gro som her.

Undersøgt

Ægteparret er naturligt nok interesseret i vandets sammensætning, og her har de fået hjælp fra gårdejer Johannes Diederichsen fra Lunden. Han er meget lokalhistorisk interesseret, og han arbejder med på en bog om alsiske stednavne for Alsingergildet. Bogen kommer i efteråret.

Under arbejdet med navnet Helligkilden, som kilden kaldes, fik han også lyst til at undersøge vandets sammensætning nærmere.

- Jeg syntes, det var spændende at se, om kilden indeholdt specielt mange mineraler, der kunne forklare, at den

skulle have en helbredende virkning. Var det tilfældet, så kunne den blive en god turistattraktion for Nordals, siger han.

Desværre afslørede undersøgelsen af vandet ikke, at det var specielt sammensat. Det var »almindeligt« vand.

Johannes Diederichsen har også set på, hvad der findes af skriftligt materiale om kilden, og det er ikke meget. Faktisk er det først i 1926, den nævnes af blandt andre Sønderborgs daværende museumsinspektør Jens Raben.

- Det tyder på, at det er tvivlsomt, om kilden skulle

have været hellig, mener han.

Der er dog mundtlige beretninger om, at beboerne på Nordborg Slot i 1800-tallet fik leveret vand fra kilden til slottet via den kirkesti, der går til Nordborg.

- Det kunne tyde i den anden retning, nemlig at der er noget specielt ved kilden, men det kan selvfølgelig bare være noget godt vand, den leverer, konstaterer han.

En smagsprøve på kildevandet siger i øvrigt, at det smager af vand, koldt og friskt og måske en anelse mere salt end normalt postevand, men vandprøven viste

altså ikke en særlig sammensætning.

Hellig sø

Kilden ved Holm er sprunget så godt som altid, må man gå ud fra. Den betød også, at de første beboelser i området blev lagt tæt ved den.

Men kilden er ikke det eneste i området, der kaldes helligt. Lidt nordvest for kilden ligger Hellesø - navnet er en sammentrækning af hellig sø - og omkring den er der flere overleveringer, som Johannes Diederichsen kan bringe videre.

Hellesø kendes nu første gang via Meyers kort fra 1649.

- Der findes en gammel myte om, at der ligger en guldkaret i søen, og at man specielt ved midsommertid kan se et gyldent skær over søen, hvor kareten ligger, ligesom der kommer underfulde klange fra søens dyb.

Johannes Diederichsen forklarer, at myten kædes sammen med den romerske historieskriver Tacitus, der i år 98 e. K. beskrev, hvordan nogle stammer i Germania tilbød gudinden Nerthus, der boede i en sø. En gang om året kørte hun ud i guldkareten med hvide okser og skabte fred, mens hun var ude. Derefter drog hun tilbage til søen, og netop fordi hun boede der, blev den betragtet som helbredende.

Historikere har dog afvist, at Nerthus »bolig« skulle være netop Hellesø på Nordals.

- Uanset hvad man tror om de gamle myter, tror jeg ikke, at de opstår af den bare luft. Jeg tror, at der er en mulighed for, at der er noget om, hvad folkesagn siger. Hvad ved jeg ikke, men jeg synes ikke, man skal aflive alle gamle myter. Det er spændende at beskæftige sig med, fastslår Johannes Diederichsen, der i øvrigt har sin fødder solidt plantet på den alsiske muld.

mik

Hellesø ligger godt gemt af vejen på Holm Mark. Ved midsommer kan man, hvis man er heldig, se et gyldent sær over søen - skinnen fra guldkareten, der ligger i dybet...